

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 31 січня 2013 року № 5 (480)

КРУТИ. МІСЦЕ ЗВИТЯГИ

29 січня лідер Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь разом із головою Спілки офіцерів України Євгеном Лупаковим, активістами партії з Києва та конгресівцями з Чернігівщини на чолі з головою Чернігівської організації Валерієм Рябченком відвідав меморіал Героїв Крут, щоб поклонитися пам'яті юнаків, які загинули у нерівному бою з московськими окупантами 95 років тому. Біля меморіалу поблизу станції Крути на Чернігівщині відбувся мітинг, на якому виступив лідер КУНу Степан Брацюнь. Він сказав:

"Відзначаючи 95-ту річницю битви під Крутами, відчуваємо жагучу потребу відродження українського духу, поклик до звитяги, рішучість здобути перемогу добра над злом, вічної і святої ідеї Нації над новітньою московською ордою. Згадуємо тих, хто без вагань став на прю з більшовицькою навалою і ціною свого життя захистив честь України. Це були чотири сотні 1-ї Київської юнацької школи ім. Богдана Хмельницького та перша сотня Студентського куреня Січових стрільців, до якої записалися студенти Київського університету Святого Володимира, Українського народного університету, гімназисти старших класів 2-ї української гімназії Кирила і Мефодія – всього близько 500 юнаків. Вони мали на озброєнні гвинтівки застарілого зразка, 16 кулеметів і саморобний "мініброепоїзд". Під проводом сотника армії УНР Аверкія Гончаренка юні патріоти вирішили перешкодити більшовицьким армадам, яких вів на Київ патологічний україножер Михайло Муравйов, захопити українську столицю.

Як справжні витязі, кілька годин билися українські герої. Та встояти не було сили. Вони полягли на святій українській землі, заповівши нам безмежно любити Вітчизну. Чин жертовної боротьби під Крутами молодих українців продовжило покоління Шухевича, Бандери і Стецька: національно-визвольна боротьба в Україні під проводом ОУН-УПА тривала понад десять років. Її священне знамено підхопили шістдесятники. Сьогодні, на 23 році Незалежності, ми, натхненні відвагою Героїв Крут, клянемося, що не осоромимо їхньої пам'яті, якщо нам доведеться боронити Вітчизну від агресії путінсько-чекістської імперії зла".

Євген Лупаков у своїй промові наголосив, що Росія не відмовилася від намірів загарбати Україну – чи то приєднанням до Митного союзу, чи й шляхом військової інтервенції. Короткозорість чинної влади та вакханалія російських спецслужб в Україні призвели до розвалу армії, обороноздатність якої не гарантує захисту українських кордонів від ворожої агресії.

95-ту річницю бою під Крутами відзначили й обласні організації Конгресу. Так, у Сімферополі в храмі Рівноапостольного князя Володимира та Блаженної Рівноапостольної княгині Ольги УПЦ КП було відслужено молебень за загиблими українськими патріотами. Біля пам'ятника Т. Шевченку члени Кримської організації КУН разом із представниками УНП, "Нашої України", ВО "Свобода" і Всеукраїнського об'єднання ветеранів взяли участь у мітингу, приуроченому пам'яті Героїв Крут. Промовці закликали бути достойними нащадками своїх героїчних попередників і завершити їхню справу – визволення України від загарбників усіх мастей. Батьківщина в небезпеці! Всі, хто має національну гідність, кому дорога честь і свобода України, стануть в її обороні. Нас кличе подвиг крутянців.

Інтерв'ю зі Степаном Брацюнем читайте на 2–3-й стор.

ПОЗИЦІЯ

"Міносвіти перетворилось на відомство з виховання яничарів"

Чергові "новації" Міністерства освіти щодо "чистки" програми зовнішнього незалежного оцінювання знань школярів від імен визначних діячів української історії мають на меті виховати покоління українців-яничарів. Так вважає Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

"Колись яничарів із українців виховували на чужині, а тепер без сорому вище українське освітнє відомство під чітким керівництвом українофоба Табачника робить усе, аби позбавити українську молодь національної пам'яті", – наголошує лідер Конгресу.

Політик зауважує, що "непотрібними", за Табачником, знаннями для школярів стали не тільки знання про роль Степана Бандери й Романа Шухевича в історії України, а й про низку політичних діячів УНР, шістдесятників, дисидентів. Натомість молоді українці, аби пройти ЗНО, мають знати про подвиги червоного командира Миколи Щорса, а також діяльність урядовця радянської України Георгія П'ятакова і голови президії Центрального виконавчого комітету СРСР від УРСР Григорія Петровського.

"Ми переконані, що потуги Табачника не викреслять із пам'яті українців імен Степана Бандери, Романа Шухевича. Проте ми не повинні дозволяти калічити наших дітей вихолощеною від усього національного історією рідної землі", – сказав політик.

Голова Конгресу Українських Націоналістів закликає опозиційні фракції негайно винести на розгляд парламенту питання про звільнення з посади міністра освіти і науки україноненависника Дмитра Табачника.

Прес-служба КУНу

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

НА АСКОЛЬДОВІЙ МОГИЛІ – УКРАЇНСЬКИЙ ЦВІТ

Активісти національно-патріотичних партій та громадських організацій Києва 29 січня вшанували подвиг українських юнаків, які загинули в героїчному бою із московськими загарбниками під станцією Крути у 1918 році.

Патріоти вирушили урочистою ходою від станції метро "Арсенальна" до Аскольдової могили, де поховано крутянців. Представники Конгресу Українських Націоналістів, Української народної партії, ВУТ "Просвіта", Української партії, Спілки офіцерів України, "Нашої України" поклали квіти до пам'ятного знака Героям Крут та провели урочистий мітинг, присвячений 95-й річниці подвигу крутянців. У заході також взяли участь курсанти ліцею І. Богуна та військового інституту університету Т. Шевченка.

Перед присутніми виступили голова Київської міської організації Конгресу Юрій Шепетюк, заступник Голови УНП Володимир Шовкошитний, голова ВУТ "Просвіта" Павло Мовчан.

"Юнаки, які загинули під Крутами, своїм героїзмом та жертовністю надихнули на боротьбу за самостійну Україну наступні покоління. Їхню естафету перейняли Євген Коновалець, Степан Бандера, Роман Шухевич та десятки тисяч українців, які боролися за Україну в національновизвольному підпіллі", – сказав у своїй промові Юрій Шепетюк.

Він наголосив, що символічно крутянський бій із ворогами нашої держави триває донині, і місія сучасних українців – довести бій за Україну до кінця.

Завершили мітинг патріотичними піснями хор "Гомін" Леопольда Ященка і хор товариства "Просвіта".

Прес-служба КУНу

ІНТЕРВ'Ю З ПОЛІТИКОМ

Степан БРАЦЮНЬ: "ДОКИ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ ІСНУЄ ДИСКРИМІНАЦІЯ УКРАЇНЦІВ, ПОДОЛАТИ АВТОРИТАРИЗМ І КОРУПЦІЮ ВЛАДИ НЕМОЖЛИВО"

Після парламентських виборів діяльність політичних партій начебто завмерла в очікуванні чергових виборчих перегонів. Ті партії, чиї кандидати стали народними депутатами, схоже, здебільшого перебувають у нірвані від перемоги. Інші, кому не пощастило, поволі виходять із стану депресії, налаштовуючись взяти реванш у майбутньому. Сенс існування політичних партій поступово замикається на їхній спроможності стати парламентськими, кермувати державою, та наскільки це буде успішно – що аж ніяк не залежить від кількості мандатів – партійці мало переймаються, хіба коли вже грім загуркоче – тоді хрестяться. Нашу розмову з Головою Конгресу Українських Націоналістів Степаном Брацюнем розпочинаємо із запитання про призначення партій.

– Чи є життя у політичних партій після виборів? Україна стоїть перед такими серйозними викликами й загрозами, справитися з якими лише присутністю у Верховній Раді навіть найпатріотичніших політичних сил неможливо. Тим часом складається враження, що для партій перебування у владі – самоціль, а депутатський мандат – понад усе.

– Принаймні не для Конгресу Українських Націоналістів. Для нас понад усе – Україна, а депутатський мандат – лише інструмент, засіб втілення програмових засад. Нагадаю, що ОУН ніколи не ставила собі за мету прийти до влади. Вона боролася за здобуття Української Самостійної Соборної Держави, керувати якою будуть українські патріоти, політики, безмежно віддані інтересам нації та держави. Слава Стецько завжди на цьому наголошувала. Та коли був створений КУН, постало питання, що це має бути партія парламентського типу, і на перших же виборах до Верховної Ради ми здобули в мажоритарних округах близько двадцяти депутатських мандатів.

– Які плани має Конгрес на 2013 рік?

– Цей рік для нашої партії пройде під знаком двадцятиріччя Конгресу. 26 січня минуло саме стільки років відтоді, як Мін'юст зареєстрував Конгрес Українських Націоналістів. У рамках відзначення цієї дати плануємо провести низку заходів, зокрема, презентацію програми нашої партії, круглі столи, академії, під час яких будемо пропагувати ідеї українського націоналізму, які сповідує Конгрес – партія з поважною історією. Плануємо організаційно зміцнити партію, надати новий імпульс діяльності всіх її структур, низових ланок, залучити до участі в Конгресі його колишніх членів, які з різних причин колись опинилися поза партією. Звичайно, будемо брати участь у виборах до Київради. Зосереджуємо, мобілізуємо зусилля наших партійців на готовності захищати незалежність Української держави не голим патріотизмом, а ґрунтовними знаннями. Отож цього року "запускаємо" програму навчання активістів Конгресу основ державного і партійного будівництва, вміння навіть в екстремальних умовах ефективно працювати для добра нації. А ще хочемо оновити наш "бренд". Що це означає? Образ Конгресу у свідомості наших громадян має набути відповідних до потреб і ритму нашого часу форм – стильових, мовленнєвих, зображувальних.

– Пам'ятаю, що перший похід Конгресу у владу супроводжувався застереженнями наших старійшин про високу відповідальність перед українським народом його обранців.

– Так, ветерани національно-визвольної боротьби підкреслювали, що проголосити Українську незалежну державу набагато легше, ніж її втримати, розбудувати. Дуже скоро ми в цьому переконалися, як і в тому, що в парламенті партія має куди більше важелів впливу на політику держави, ніж поза ним. Щоправда, здолати загрози, які нині стоять перед Україною, не під силу й партійній фракції у Верховній Раді, якщо її політична сила не забезпечуватиме підтримкою виборців, бо втратила з ними зв'язок. Саме серед народу – головне місце праці партій, саме там триває їхнє політичне життя – до і після виборів. Адже лише разом із народом зможемо здолати загрози, що постали перед Україною.

– Які з них, на Ваш погляд, найнебезпечніші для існування незалежної держави?

– Назву три: авторитарний режим, корумпована влада та її антиукраїнськість. Існування такого симбіозу можливе за участі в ньому всіх трьох "чинників". Якщо щезне хоч один із них, симбіоз розвалиться. Допоки дискримінація українців є складовою державної політики чинної влади, доти в країні пануватиме розбрат, який професійно роздмухують Москва та її найманці в Україні. Авторитарний корумпований режим найкомфортніше почувається в умовах протистояння чи то на релігійному, чи на мовному, етнічному ґрунті. Він безкарно грабує державу, підписує зрадницькі угоди з Росією, залюбки віддає їй на поталу українську освіту, силові структури, а хоч би й територію – все залежить від ціни питання.

– Дискримінація українців розпочалася не сьогодні. Вона тривала протягом усіх років незалежності...

– Тривала, тому що не було належної відсічі самих українців, часто уражених вірусом кочубеївщини, комплексом меншовартості, байдужих до долі власної (нарешті!) держави. У своїх колоніях імперія плекала холопа, а не громадянина, нагнітала атмосферу страху. Люди й досі, на рівні підсвідомості, бояться (ану ж повернуться сталінські порядки) захищати свою національну гідність, щоб не опинитися в степах безкрайніх за Уралом. Тим часом ніщо в світі не змінюється, поки не зміниться людина, у нашому випадку – доки нація не поверне собі гідність.

Знаєте, на мою думку, ми надто зациклюємося на тому, що в нас погано, і пропускаємо повз увагу дуже важливі позитивні явища, здатні формувати національний світогляд. Приклад – кінофільм Михайла Illенка "ТойХтоПройшовКрізьВогонь". Він розповідає про українців, їхнє місце у світі, де головний герой втілює незламність духу української нації. У кожній країні така кінострічка мала б загальнонаціональний резонанс. Але ж його треба готувати. І не лише силами інтелектуалів, а й громадських і політичних організацій, які мали б забезпечити розголос про сенсацію – український фільм про українця незвичайної долі й відваги! Тим часом стрічка з труднощами пробивалася до глядача, її здебільшого демонстрували вранці та вдень і обов'язково – не у вихідні. Не помічаючи успішного українського "продукту", ми самі себе ігноруємо. Премія міжнародного кінофестивалю українській короткометражній стрічці – подія всеукраїнського масштабу! Переклад поезії Рільке українською – теж подія, про яку має знати весь український світ. Треба виробити в собі внутрішню потребу саме так реагувати на непроминальні речі, які створюють престиж для держави.

– А що ж національно-демократичні партії? Є гучні заяви їхніх лідерів, полум'яні заклики, та, даруйте, щось не помітно кропіткої, повсякденної конкретної роботи, яка дасть результати через роки. Продукують високі ідеї інтелектуали та філософи, а втілюють у життя політики, громадські активісти.

– Свого часу за участю Конгресу Українських Націоналістів були створені Педагогічне товариства імені Григорія Ващенка, яке очолював світлої пам'яті професор Анатолій Погрібний, Товариство імені Миколи Міхновського, інші громадські об'єднання. Вони працювали дуже ефективно, бо в їхній діяльності брали участь професіонали, молодь, небайдужі люди, які прагнули реалізувати свої знання та енергію в конкретних справах. Сьогодні ці об'єднання мають отримати новий імпульс в роботі. Скажімо, надважливим завданням для Педагогічного товариства має стати праця над тим, аби наші школи – виховання і навчання в них – стали національними за змістом. Тут доведеться діяти всупереч офіційній владі, яка стараннями московського ставленика міністра Дмитра Табачника викинула з підручників і з "питальника" ЗНО цілі пласти української історії, приміром, Крути, національно-визвольну боротьбу 1930–1950 років, такі постаті, як Степан Бандера і Роман Шухевич, дисидентський рух шістдесятників тощо. Гадаю, Конгрес підтримає ініціативу стосовно видання паралельних з офіційними підручників з історії України.

– А чи не простіше випровадити міністра-українофоба на задвірки громадсько-політичного життя? Скажімо, для мене не зрозуміло, чому за уряди, в складі яких було прізвище Табачника, голосували у Верховній Раді в тому числі й демократи. Чому нещодавно, даючи згоду парламенту на призначення Миколи Азарова Прем'єр-міністром України, патріоти-депутати не поставили умову: в уряді не можуть бути українофоби на кшталт Табачника?

– Припускаю, що там були якісь "підкилимні" домовленості. Я б за таке кадрове "наповнення" не голосував, але питання, як ви розумієте, не зовсім до мене. Наша партія протестувала проти міністра-антиукраїнця всіма доступними засобами. Жодна "антитабачна" акція, принаймні в Києві, не відбувалася без участі членів Конгресу. Проблема в іншому. Чи міг би в будь-якій іншій країні перебувати на державній посаді чиновник, який трактує державну мову як "нікому не нужний язик"? Жодного дня! Люди викинули б з кабінету разом з тим, хто його призначив.

– Тобто з Путіним?

– Можливо…Чи могли б спокійно працювати на своїх посадах ректори, які поставили свої підписи під листом на підтримку міністра, що публічно демонструє зоологічну огиду до корінної нації? Та їм ніхто з порядних людей і руки не подав би! А скільки було позовів до суду за приниження та образу гідності громадян цілого регіону, звернень у європейські структури? Жодного!

– Ну, не будуть же "канапові" патріоти чи політики порушувати спокійний ритм свого життя ходінням по судах. Цікаво, чи хоч подякували Іванові Дзюбі за працю. Мені, правду кажучи, жаль того часу, що його потратив цей видатний український інтелектуал на спростування мерзенних філіппік якогось Табачника. Чому б партіям не зайнятися правовим захистом гідності нації ?

– Думаю, партії, зокрема, Конгрес, мали б інформувати європейську спільноту про цілеспрямовану політику щодо знищення української мови, культури, врешті й нації. Адже йдеться про цивілізаційні цінності. Якщо зникає одна з найдавніших слов'янських мов, то це величезна втрата і для світової цивілізації, розчиняється нація – це трагедія людства. Втручання Росії у внутрішні справи України, вакханалія її спецслужб і платних "агентів впливу" на нашій території, провокації проросійських організацій – все це очевидні речі. Потакання їм з боку влади призвело до легітимізації антиукраїнської політики шляхом ухвалення так званого мовного закону. Легіонери – іноземці на телевізійних шоу привчають глядачів дивитися на події російськими очима, шукають низької проби "говорящих" учасників, які, на чому світ стоїть, паскудять усе українське, а хто не поділяє їхню думку, обзивають нацистом, фашистом, расистом і т.д.

– А тим часом майже такими епітетами в Європі затаврували "Свободу". Старий Світ живе за подвійними стандартами?

– Це вже відомо: депутат Європарламенту з Болгарії виконав волю Москви, в якої він на службі. Як бачите, Росія має своїх "агентів впливу" не лише в Україні. Схоже, в Кремлі серйозно занепокоєні тим, що в нації, яку вони так довго упосліджували, знищували, шельмували, раптом з'явилися захисники, та ще й у парламенті, які не приховують своїх переконань і намірів урятувати українство від потопту новітньої орди. Україна буде вічно! Що може більше розлютити

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Москву, ніж твердження про невмирущість української нації?

Ще одна причина такої, прямо скажемо, неадекватної заяви, – відсутність інформаційних "атак" на євроструктури про дійсний стан справ в Україні. Адже під зверненням у Європу про дискримінацію українців на їхніх етнічних землях поставили б підписи не тисячі – мільйони громадян України. Європейські країни – національні за суттю, тому там зрозуміли б наш біль. Нехай і не захистили – захищати себе маємо самі – то не приймали б на віру московські провокації. Переконаний, коли настане пора і світ пізнає українців, нашу думу і пісню, літературу, історію, духовну і матеріальну культуру, характер і ментальність, то тільки тоді збагне, як багато втратила цивілізація за той час, доки Україна перебувала "на розпуттях велелюдних", самотужки вибираючись із руїни.

– Важливо, щоб це зрозуміли ще й самі українці. Судячи із млявої реакції на ініціативу "Першого грудня" та її Хартію вільної людини, далеко не всі збагнули її суть.

– А тим часом наші моральні авторитети з "Першого грудня" порушили проблеми, роль і значення яких для відродження українського суспільства, його духовності важко переоцінити. Повернути українцям гідну поставу, моральні цінності, взаємоповагу, сповідування високих ідеалів – це не просто ремінісценції інтелектуалів, як дехто вважає. Навпаки, це конкретні рекомендації для громадян. І якщо суспільство до них прислухається та щось таки візьме, щоб змінити себе, то відпаде потреба кликати людей на барикади проти злодіянь влади. Бо народ, який себе поважає і понад усе цінує свободу і честь, до влади покличе не продажних манкуртів, а гідних політиків, державних діячів, які служитимуть нації і державі і вважатимуть довір'я виборців високою честю для себе. Втілення ініціатив "Першого грудня" – віддалена перспектива. Але цілком реальна, якщо будемо всі для неї працювати. А нині, коли над Україною нависла небезпека, будемо ставати на прю з ворогом – на барикадах, мітингах, під Українським домом чи на Майдані. І не обов'язково, щоб це робила за політиків ініціативна група "Першого грудня". До речі, чи не на всіх велелюдних вуличних протестних акціях у Києві я щоразу зустрічаю когось із учасників "Першого грудня". Власним прикладом вони показують, як повинен діяти громадянин, коли Батьківщина в небезпеці.

– У тривожні часи українські національно-демократичні сили завжди зверталися до народу, апелювали до суспільства, яке їх чуло. Люди виходили на вулицю, протестували і змушували владу рахуватися з ними. Нинішня опозиція чи то дистанціювалася від народу чи втратила з ним зв'язок. Бо як ще пояснити її дивну поведінку – відсутність реакції на чергову "інтервенцію" Москви і готовність Банкової вести з нею переговори про приєднання України до Митного союзу?

– Брак зв'язку з громадянами зводить нанівець роль опозиції. Сердиті коментарі її лідерів не справляють жодного враження на владу. Без підтримки народних мас опозиція ваги не має, тож Банкова її демонстративно ігнорує і відкрито заявляє, що в якийсь спосіб таки приєднається до Митного союзу – не зрікаючись начебто намірів інтегруватися в Європу. Не варто думати, що це такий хитрий кульбід Банкової, щоб перемудрити Путіна – пообіцяти, передумати чи "напіввступити" в МС. На жаль, Україною нині кермують не державні мужі, для яких національна безпека країни – святе, а посередні люди із "совєтського прошлого". Вони не мислять національними категоріями, не дорожать незалежністю, для них Україна – уламок імперії, "іскуствєноє образованіє" (за Путіним), придатне хіба що для наживи, а Росія – все ще "братская страна". Принагідно нагадаю приказку запорозьких козаків: "Хто сів поряд, той твій брат, хто сів зверху, той проклят". Для нинішніх владоможців брат той, "хто сів зверху", а це психологія раба. На якому б соціальному щаблі не перебувала людина, її поведінку визначатиме саме така психологія.

Нагадаю події грудня минулого року, коли було скасовано візит Президента Януковича у Москву. Як повідомили добре поінформовані й наближені до переговорного процесу джерела, Віктор Янукович, за попередньою домовленістю з Путіним, під час зустрічі у Москві мав дати згоду здати Росії в оренду важливий стратегічний об'єкт – українську "трубу". Така поступливість розпалила апетит ВВП, який в останній момент поставив ще одну вимогу – звільнити з ув'язнення Юлію Тимошенко. На що наш керманич погодитися не міг, бо її звільнення означало б загрозу не національній, а його власній безпеці, принаймні створило б дискомфорт. А він звик до комфорту, тож позбутися його не хоче. Інша річ – державна власність "труба". Якщо її віддасть Росії, не своя ж кишеня збідніє. Отака в них філософія…

– Чи не призведе вона до того, що заявлений на 25 лютого саміт Україна – ЄС не відбудеться або закінчиться для України нульовим результатом? Адже саме до саміту "приурочене" публічне "розслідування" заступника Генпрокурора Ріната Кузьміна начебто причетності Юлії Тимошенко до вбивства Євгена Щербаня, за що їй обіцяють довічне ув'язнення.

– Проте цього разу Євросоюз, учергове заявивши про вибірковість українського правосуддя, саміт не скасував. Тож тепер гарячково шукають інших засобів впливу, аби перешкодити євроінтеграції України. Як на московський погляд, найнадійніший із них – примусити Україну до вступу в Митний союз. Бо ж пливти одночасно Волгою та Одером неможливо. Не встигли в Україні поміркувати, чи радіти підписаній у Давосі "сланцевій" угоді з компанією "Шелл", як Росія оголосила нам "газову війну". Російський "Газпром" заявив, начебто Україна заборгувала йому 7 мільярдів доларів за невибраний газ. І якщо "Нафтогаз України" не погасить вище означений "борг", Росія знову погрожує перекрити свій газовий вентиль на кордоні з Україною. Задум простий: налякати Європу перспективою в лютневі морози залишитися без тепла. Пункт "бери або плати" за недобір втричі дорожче передбачений контрактом 2009 року. Щоправда, всі європейські країни оскаржили нав'язаний "Газпромом" пункт угоди в Стокгольмському арбітражі й виграли.

Україна, підписавши Харківські угоди, тим самим не лише надала контракту 2009 року між господарюючими суб'єктами "Газпромом" і "Нафтогазом України" статус міждержавного, а й не звернулася в Стокгольмський арбітраж про скасування кабальних пунктів угоди. Тепер ми потрапили в лещата російського шантажу: плати 7 мільярдів доларів за газ, якого Україна не брала і не мала наміру брати, або вступай у Митний союз, новітнє московське рабство. Одне слово, на карту поставлена незалежність Української держави, у якої немає ні боєздатних збройних сил, ні надійних спецслужб, військової розвідки. Іншими словами, Україну підготували до капітуляції, залишилося тільки викинути білий прапор. І дехто до цього вже готовий, судячи із двозначних заяв деяких урядовців.

– Народний Комітет захисту України звернувся із закликом підтримати громадянську ініціативу "Геть від кремлівського ярма!" Звернення підписали відомі в Україні люди – Іван Дзюба, Левко Лук'яненко, Дмитро Павличко, В'ячеслав Брюховецький, Юрій Щербак, Степан Хмара і сотні інших патріотів. Вони готуються стати на захист Батьківщини та її державної незалежності. Якими будуть дії Конгресу Українських Націоналістів ?

– Оголошуємо партійну мобілізацію всього членства Конгресу. Впевнений, дизертирів у нас не буде.

– Дякую за розмову. Нехай щастить! Зустрінемось на передовій.

Розмову вела
Марія БАЗЕЛЮК

НА ПОКЛИК ВІТЧИЗНИ

Народний Комітет Захисту України звернувся із закликом підтримати громадянську ініціативу "Геть від кремлівського ярма!" Про це повідомили на прес-конференції Левко Лук'яненко та Дмитро Павличко.

Український народ опинився у смертельній небезпеці: нинішній режим намагається втягнути Україну до Митного союзу та в нелегітимний спосіб змінити її конституційний лад.

Виходячи із загрози демократії та державності України, Народний Комітет Захисту України закликає опозиційні парламентські та позапарламентські партії, патріотичні громадські організації, весь український народ приєднатися до громадянської ініціативи "Геть від кремлівського ярма!" та долучитись до організації її всенародної підтримки.

ГЕТЬ ВІД КРЕМЛІВСЬКОГО ЯРМА!

ЗВЕРНЕННЯ
Народного Комітету Захисту України
до Президента України
Віктора Януковича

Ми, члени Народного Комітету Захисту України, і ті, хто підписався під цим Зверненням, перейняті тривогою за долю нашої Батьківщини у зв'язку з Вашими намірами, попри власні передвиборні обіцянки, зламати підтримуваний суспільством і закріплений законодавчо курс України на європейську інтеграцію.

Три роки правління керованого Вами режиму ознаменувалися зрадою національних інтересів України і системними порушеннями прав та основоположних свобод людини, внаслідок чого вся країна та більшість її громадян виявилися приреченими на жалюгідне існування в атмосфері політичних репресій, економічної сваволі олігархічних кланів та міжнародної ізоляції.

Виявились примарними сподівання одержати дешевий газ ціною стратегічних поступок у військово-політичній, економічній та гуманітарній сферах на користь Росії. Ці поступки лише заохотили її керівництво до нових вимог, ключовою серед яких є повномасштабне приєднання України до Митного союзу.

Членство у Митному союзі, який є складовою частиною Євразійського Союзу, під вивіскою котрого Москва планує фактично відновити СРСР, безповоротно позбавить Україну європейської цивілізаційної перспективи і знищить її як незалежну державу.

Ваші заяви про те, що майбутнє об'єднання з Росією, Казахстаном та Білоруссю має суто економічний характер, не відповідають дійсності. Загроза відновлення тоталітарної Російської неоімперії сьогодні серйозно непокоїть світ, оскільки своїх реваншистських амбіцій не приховує Президент РФ В.Путін, який відверто заявляє про намір розвивати не лише економічну, а й політичну, військову, гуманітарну інтеграцію в рамках структур, у яких домінує Росія.

Курс на членство в Митному союзі означає втрату Україною національного суверенітету, економічно та політично згубний для українського суспільства. Це – зрада українського народу, який підтримує європейську інтеграцію України. Це стосується і виборців Партії регіонів, яким також обіцяли саме європейську, а не євразійську інтеграцію.

З метою виправдання і легітимації входження України до Митного союзу Ви та Ваші поплічники готують референдум. У нас немає жодного сумніву, що керований Вами режим сфальшує його результати так само, як були сфальшовані результати парламентських виборів 2012 року. До того ж сам Закон "Про всеукраїнський референдум", за яким Ви збираєтесь організовувати цей процес, був ухвалений на порушення Конституції України та Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", а тому є нікчемним і не може застосовуватись.

Єдиний референдум, який сьогодні відповідає волі українського народу, – це референдум щодо негайного припинення Ваших повноважень на посаді Президента як особи, що через антинародну, антиукраїнську політику та узурпацію влади втратила легітимність і моральну підтримку суспільства.

Будь-яка Ваша спроба втягти Україну до Митного союзу і/або запровадити зміни конституційного ладу держави у спосіб, непередбачений чинною Конституцією України, стане початком нового Майдану для усунення Вас із посади.

Дмитро Павличко, координатор НКЗУ, письменник, Герой України; Іван Дзюба, літературознавець, академік НАН України; Левко Лук'яненко, Надзвичайний і Повноважний Посол України, Герой України; Володимир Василенко, доктор юридичних наук, професор, Надзвичайний і Повноважний Посол України; Євген Гірник, заступник голови УВКР; Олександр Скіпальський, генерал-лейтенант; Юрій Щербак, Надзвичайний і Повноважний Посол України; В'ячеслав Брюховецький, професор, почесний президент Національного університету "Києво-Могилянська академія", Герой України; Дмитро Гнатюк, народний артист України; Іван Заєць, народний депутат України п'яти скликань; Роман Круцик, голова Київської міської організації товариства "Меморіал" ім. В.Стуса; Степан Хмара, народний депутат України трьох скликань; Євген Жовтяк, народний депутат України трьох скликань; Володимир Черняк, доктор економічних наук, професор, народний депутат України двох скликань; Євген Лупаков, голова СОУ; Олександр Сугоняко, президент Асоціації українських банків – усього понад 600 підписів, збір яких триває.

2 січня 2013 р., Київ

ЗВЕРНЕННЯ

Львівської обласної організації
Конгресу Українських
Націоналістів

Відома фраза зі шкільної програми "Сумно тепер на нашій Тухольщині..." поки що не вилучена з освітянської програми та ЗНО. І саме цією цитатою з твору Каменяра можна проілюструвати ситуацію в українській освіті, яку із завзяттям знищує українофоб і псевдонауковець Табачник.

Із поверненням до крісла очільника Міносвіти він знову взявся за свою улюблену справу: українську історію, культуру та освіту пропускати через прокрустове ложе, сконструйоване у Кремлі.

Спочатку з'явилася погроза ліквідувати ЗНО. Але це був лише маневр, за яким крилися підступні наміри горе-міністра черговий раз почистити нашу історію. Для українських дітей, виявляється, постаті царського та червоного полководців Брусилова і Щорса є важливішими, ніж національні герої Бандера, Шухевич, Міхновський та плеяда шістдесятників. На 101-му році від дня заснування "Пласт" вилучений з тестів ЗНО.

Хотілося б почути від представників опозиційних сил у парламенті не запит на предмет пояснення дій лжеміністра, адже абсолютно зрозумілі його завдання, методи й наміри. Маємо сподівання, що найближчими днями буде озвучено план усунення Табачника з керівного крісла і віддання під суд із забороною обіймати керівні посади у державі, яку він ненавидить усім своїм нутром.

ЛОО КУНу, яка свого часу була ініціатором і провідником "антитабачної" кампанії, не підтриманої багатьма, вимагає рішучих дій від опозиційних депутатів щодо згаданого вище московського посіпаки.

Ухвалено на засіданні Політичної ради ЛОО КУНу 27 січня 2013.

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

ПОЧЕСНОЇ ПРОФЕСУРИ В НЕПОЧЕСНОГО РЕКТОРА ПРИБУЛО

Тарас МАРУСИК

Незадовго до Нового року, як повідомляє офіційна інтернет-сторінка Національного педагогічного університету імені М.Драгоманова, "відбулося на перший погляд традиційне засідання Вченої ради" – вручення "академічних мантій та дипломів почесних професорів друзям Драгоманівської родини". Цими друзями стали: директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, академік Микола Жулинський; поет, Герой України Дмитро Павличко; дійсний член Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України Нелі Ничкало.

По правді кажучи, моєму здивуванню не було меж: адже восени 2011 року ректор цього закладу, "доктор філософських наук, професор, академік НАПН України" В.Андрущенко підписав експертний висновок від 7 жовтня 2011 року на підтримку законопроекту С.Ківалова та В.Колесніченка "Про засади державної мовної політики". При цьому студенти університету запідозрили керівництво навчального закладу в підробленні підпису ректора.

Але це, якщо доречно висловитися так, лише "квіточки". За два тижні до схвалення шкідливого антиконституційного законопроекту, 20 вересня 2011 року, В.Андрущенко "обкрутив дільце", надавши звання почесного професора видатній поетесі Ліні Костенко. Мабуть, він вважав, що на вагах його сумління поетеса зрівноважить "засади державної мовної політики" і можна буде ніби з чистою совістю підтримати регіоналів у їхній боротьбі проти української мови. І ні публічний розголос, ані відкрите звернення Координаційної ради з питань захисту української мови при Київській міській організації товариства "Меморіал" ім. В.Стуса до ректора з проханням переглянути рішення про підтримку законопроекту "Про засади державної мовної політики" (а звернення підписала низка відомих осіб – науковців, громадських діячів) не привели В.Андрущенка "до тями". Свій підпис він не відкликав, але робив усе, щоб уникнути будь-яких публічних відповідей і розмов на цю тему.

У липні 2012 року активісти кампанії "Помста за розкол країни" роздали тисячі листівок абітурієнтам НПУ ім. М.Драгоманова та їхнім батькам, нагадавши про фігуранта списку "розкольників", ректора В.Андрущенка та його роль у підтримці скандального законопроекту.

І от, мабуть, вирішивши, що ту сумнівну з погляду репутації "оборудку" забуто, ректор знову зайнявся комплектацією "Драгоманівської родини". Якщо до пані Ничкало запитань майже немає: вона, як і ректор, а також ще один "підписант" експертного висновку на підтримку законопроекту С.Ківалова та В.Колесніченка, доктор філологічних наук Любов Мацько – з "родини" дійсних членів НАПН, й оглядається на міністра-"українолюба" Д.Табачника, то крок М.Жулинського і Д.Павличка до кінця незрозумілий. Адже згода стати почесними професорами в непочесного ректора несе для них відчутні репутаційні втрати, якщо публічно не відмовитися від цих звань. Бо не може бути так у чесному товаристві: тут мову захищаємо, а там тиснемо руку кон'юнктурникові і шахраєві, який своїми діями посприяв новітній русифікації.

Прийде час, і треба буде ставити питання про відповідність займаним посадам тих ректорів, які своїми підписами дали "зелене світло" розкольницькому документу. В Києві таке вчинив, крім В.Андрущенка, ректор Київського національного лінгвістичного університету, п'ятий номер списку партії Н.Королевської "Україна – Вперед!" Роман Васько. До речі, він не вважає Україну моноетнічною (аж 110 національностей тут мешкає) і не довіряє Всеукраїнському перепису населення 2001 року. Йому більше підходить попередній перепис 1989 року, хоча кожен, хто застав той перепис, пригадує, як маніпулювали тоді (навіть у Києві) мовним питанням. Тому кожен притомний громадянин, навпаки, не може довіряти саме останньому радянському перепису.

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

"НЕХТУВАННЯ МОВОЮ В ЕТНІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ АМОРАЛЬНЕ"

В.КУЄВДА і В.РАДЧУК в с. Шоломки, квітень 2006 року

Тарас МАРУСИК

Минуло два роки з часу смерті Володимира Куєвди, етнопсихолога і громадського діяча, який доклав чимало зусиль до відродження української мови в постколоніальній країні та її столиці Києві. Сьогодні, після майже трирічного господарювання донецької орди в Україні, брак таких принципових і послідовних людей, як він, відчувається ще гостріше.

В.Куєвда – автор численних праць, присвячених проблемам формування світоглядно-ціннісних орієнтацій, історичної пам'яті та етнонаціональної свідомості. Працюючи довгі роки в Інституті психології ім. Г.Костюка НАПУ (останні сім років на посаді керівника лабораторії історії психології), він досліджував традиційну культуру як форму буття української нації.

Ось лише деякі з назв його статей: "Національні психотипи у творчості Т.Шевченка"; "Традиційність як спосіб буття людини"; "Етнопсихологічні джерела історичної пам'яті в контексті формування національної свідомості"; "Психологія української символіки: міф, життєвий ідеал, національна ідея"; "Світотворчий міф і національна символіка". Науковим підсумком Володимира Терентійовича стала монографія "Міфологічні джерела української етнокультурної моделі: психологічний аспект".

Без належного врахування праісторичних чинників, вважав В.Куєвда, неможливо сформувати цілісні уявлення про український етнопсихологічний образ, а "всілякі реформаторські починання в будь-якому напрямку нашого суспільного життя, економіки чи політики будуть наражатися на потужний внутрішній опір, хоча зовнішні прояви цього опору можуть і не проявлятися".

І цей опір – сформовані в систему звичаєвості життєві потреби людини. "З цього погляду, – зазначив В.Куєвда, – *все звичне* (тобто освячене звичаєм, піднесене й утверджене у статусі звичаю) *для етнічного середовища є моральним, відхилення, нехтування – аморальним*. Мова як вершина складова символічної системи світу, традиційної символіки, належить до найвищих життєвих цінностей, відповідно, нехтування нею в етнічному середовищі – аморальне".

В останній своїй праці В.Куєвда торкнувся не лише моралі, а й національної ідеї та інформаційно-психологічних воєн, які точаться довкола цих питань. "Якщо на перших етапах "інформаційної" війни перетворення відбуваються немовби в ім'я людини, то на наступних етапах вихідні настанови і матеріальні умови життя, по суті, *змінюються на нові, такі, що ламають існуюче світорозуміння людини* й підводять її до прийняття нової реальності буття". Таким чином відбувається прискорена реадаптація людини до нових політичних, економічних і моральних реалій, які не збігаються чи суперечать попереднім настановам. В.Куєвда узагальнив ознаки такого швидкого пристосування до нововнав'язуваних норм: різке протиставлення інтересів держави і прав людини; нігілізм у ставленні до закону; зневажливе ставлення до праці; повний зсув моральних орієнтирів; презирливе ставлення до патріотизму; забуття минулого як ознака політкоректності; зміщення естетичних уявлень; романтизація кримінального способу життя; звикання до непристойності та вульгарності; природність неуцтва.

Власне, це і є армагедон, який розгортається і проходить по кожній людській душі, в кожному національному суспільстві, а особливо в патологічному, постколоніальному. В передмові до книжки В.Куєвди донецький професор І.Пасько цілком слушно зазначає, що в цьому випадку суспільне буття етносу набуває ірраціонального непрогнозованого характеру. "Розвинена, але чужорідна культура, сформована на підмурках архетипів іншого народу, обов'язково стає репресивною культурою. Така культура заблоковує несуголосне їй підсвідоме, породжуючи ментальний дискомфорт: масове відчуття тривоги і небезпеки, апатії й агресії. Наші економічні негаразди – це наша драма. Наша культурна ситуація – то наша трагедія. Мусимо йти не від економіки до культури, а навпаки".

Пригадую моє інтерв'ю з ним для радіо "Свобода" в червні 2005 року. Суспільство ще тріумфувало, ознак розчарування було небагато, але то звідти, то звідти було чутно тривожні нотки – зокрема, й досить незрозумілі повороти в мовному питанні. Тут і проект указу про забезпечення прав російськомовних, і заяви секретаря РНБО П.Порошенка про створення російськомовних теле-і радіоканалів, груп у вузах тощо. Коментуючи це, В.Куєвда сказав: "Проблема мови – це проблема політична... В наших реаліях вона тим паче політична. Ми добре розуміємо, що оманливий статус незалежності, а тепер я пересвідчився, що все більше і більше досить оманливий статус свободи, є певною чи свідомою, чи несвідомою ширмою... Якщо мова як державотворчий чинник не знаходить відображення в пріоритетах державних, вони б мали бути оголошені, це вже насторожує… Якщо подивитися на події початку 90-х років і події, які сьогодні ми спостерігаємо, то, на превеликий жаль, вони дуже нагадують логіку, яку передбачає інформаційно-психологічна війна".

Саме так В.Куєвда сприймав і ті події, які розгорнулися довкола ще молодого, але вже потужного Товариства української мови, створеного в лютому 1989 року. Він тоді вже був лектором першої категорії Товариства "Знання", а також створив й очолював Республіканське лекційно-мистецьке об'єднання "Сурма", головною метою якого було формування національної свідомості. Після того, як він керував чотириденними публічними диспутами з проблем української духовної культури в рамках чернівецького фестивалю "Червона Рута", його було звільнено з роботи за "антирадянщину" і лише через суд відновлено.

Невдовзі Володимир Терентійович став першим заступником голови ТУМу, і, будучи людиною активною, діяв "і словом, і ділом". Пригадую його розповіді, як доводилося виборювати буквально кожний квадратний сантиметр українськомовного простору. Наприклад, тодішня (і теперішня) директорка музею літератури до останнього чинила спротив заміні російськомовної вивіски на цьому сьогодні національному закладі. І лише В.Куєвда показав на практиці, як можна збити ту вивіску, не витративши на це ні копійки бюджетних коштів.

Здавалося б, уперед "на повних парусах". Але коли головою ТУМу замість Дмитра Павличка став Павло Мовчан, "паруси" почали спускати, тобто гальмувати розвиток впливової громадської організації. А пояснення які були? Ми, мовляв, маємо вже незалежну Україну, тож смішно і далі називатися Товариством української мови. Треба створити іншу організацію, і це буде Всеукраїнське товариство "Просвіта". А під шумок можна й "підмнути" під себе товариство "Знання", перехопивши його майно, і тому подібне. Цікаво, що товариство "Знання" і досі функціонує. Від ТУМу залишилися окремі острівці – ТУМ Національного університету імені Т.Шевченка, Донецьке ТУМ…

Усе це В.Куєвда описав детально в своєму матеріалі "Знищення ТУМу було першим потужним ударом по національному рухові в Україні" і підкріпив це низкою сканованих документів. Детальніше з цим болючим матеріалом можна ознайомитися на різних інтернет-ресурсах (http://experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=37874) або в донецькому Віснику Наукового товариства ім. Шевченка (т.25, 2009 р.). Про "дива дивнії" довкола зникнення ТУМу і "нефеніксового" відродження "Просвіти" писали і В.Білецький з донецького ТУМу, і В.Радчук з Києва. Останній і досі вважає, що ліквідація ТУМу нечинна і що в січні 1992 року Міністерство юстиції зареєструвало нову організацію на підставі сфальшованих документів.

Це лише деякі штрихи з тієї ганебної епопеї. Може, не в останню чергу і через це вплив "Просвіти" сьогодні, на жаль, незначний. Сторінку вже давно перегорнуто, але мусимо пам'ятати Біблійну істину: "Пізнайте правду, і правда визволить вас". Саме таким був у слові і в дії В.Куєвда. На презентації книжки Романа Коваля "Отаман Зелений" він сказав: "Правда не до дна – це півправда, тобто брехня, в цій книзі – правда до самого дна. Не треба нам кумирів, нам потрібна правда. Вона збереже нас".

 ПОГЛЯД

МИКИТА КОЖУМ'ЯКА ПРОТИ РУСЬКОГО МІРА І ЖИРІНОВСЬКОГО

У понеділок, 28 січня, в програмі "Свобода слова" на каналі ISTV українські політики продемонстрували, як вони легко під дудку кремлівського факіра Жириновського перевтілюються на кубло плазунів. Саме в цій якості, певно, уявляється ціла наша країна головному удаву всеросійсько-великодержавного цирку Путіну, для чого він і послав до нас цього вишколеного гада-провокатора: перевірити, наскільки готове провідне малоросійське лігво добровільно приповзти на пузі до Кремля, чи варто йому ще трохи прикрутити хвоста, аби ця горезвісна багатовекторність з його голови остаточно вивітрилась. Послання було недвозначне: або добровільно вповзаєте в митну клітку, або буде вам замість неї – труба чи то пак газова камера.

Одне слово, ситуація, як у казці про Микиту Кожум'яку і дракона. Тільки без головного рятівника, який загубився десь у нетрях нашої минулої героїчної боротьби із московською ордою. Натомість розплодилося у владі стольного града Києва сила-силенна однояйцевих, із північним Змієм, дракончуків і драконченок. Ніде оком кинути – звідусіль доноситься їхнє холуйське прокремлівське сичання.

От і на шоу в Куликова розперезався посланець кремлівського удава, обгидив у черговий раз наш народ і державу своїм "великим і могучим"… Замість того, щоб йому його "великий і могучий" хоча би трошки прищемити, – так самі ж нардепики перед ним мову і глузд втратили.

Мені ж найбільше врізалося, як на закид Жиріновського, що ви ж от самі захотіли відділитися, тепер ви нам "государство чужое" і тому будете платити нам мито, скільки виставимо, – регіонал Смітюх почав переконувати "розквашеного кислокапусного" українофоба, що ми ж не чужі з вами, ми – однояйцеві, ми ж, як і ви, – родом з "колиски трьох братніх народів", з Київської Русі.

Це, звичайно, жахливо, що рівень знань про власну історію в українських політиків не виходить за рамки радянських підручників. Та страшніше, що подібні висловлювання дедалі частіше чуєш від молодих людей, які закінчили школу у незалежній Україні. І це вже наслідок не радянського виховання, а імперської пропаганди в нашому інформаційному просторі. За двадцять років силами РПЦ і підконтрольних Кремлю мас-медіа "общеруська ідентичність" у масовій свідомості набула загрозливих для національної безпеки нашої країни форм. На сьогодні ця "спільноросійськість" є чи не головною перешкодою для подолання ціннісного розколу в Україні, консолідації українського населення за формулою "ми – українці".

Річ у тому, що у сучасних підручниках Російської Федерації, як і в історіографії Російської імперії, а згодом СРСР, Москва або Московська Русь подається як єдиний нащадок і спадкоємець Київської Русі. Той факт, що територія Московської області, як і Володимирської, Ярославської, не входила в кордони Київської Русі, звісно, у цій схемі не має значення. А землі, які реально входили до складу давньоруської держави, та ж територія східної, центральної і західної України подаються в цих підручниках і програмах або як об'єкти польсько-литовського завоювання, або території, зрештою зібрані у Московську Русь.

У сучасних російських підручниках історії, як і в радянських, згадки про Київ після татаро-монгольського нашестя з'являються аж у сімнадцятому столітті, у зв'язку з "борьбой украинского и белорусского народов за присоединение к России". Про Київ з моменту його входження до складу Великого князівства Литовського у 1362 році і до 1654 року в них інформації немає. Так само випадає з російської шкільної історії Галицько-Волинська Русь, що входила до складу Київської Русі і з 1189 року існувала як окрема держава.

У радянських підручниках за 9-й клас слово Галіція зринає як одна з провінцій Польщі, у підручниках 10-го класу – як назва дивізії СС "Галичина", що воює на боці німецько-фашистських загарбників. Але взагалі чи мала відношення Галичина ХХ століття до Галицької Русі – не роз'яснювалось, і більшість російських учнів сьогодні, як колись радянських учнів, про це не мали жодного поняття.

Для нас ці факти важливі тому, що 88,6 відсотка українського населення, за переписом 2001 року, здобули освіту в радянській школі, і їхні уявлення про минуле в масі своїй значною мірою збігаються і зі стереотипами росіян-однолітків, і з поколінням, вихованим вже у пострадянській Росії.

А те, що за двадцять років Незалежності у нашій школі діти мали змогу вчити історію України в національно-державному ключі, викликало реакцію з боку Кремля, наслідки якої можемо сьогодні спостерігати у вигляді переписування, редагування шкільних підручників з історії України під диктат Москви, нав'язування проектів спільних з РФ підручників.

Тобто можемо очікувати, якщо події в гуманітарній сфері України будуть і далі розвиватись за путінським сценарієм, найближчі покоління українців не знайдуть у підручниках не тільки згадок про Крути чи УПА, а й урівняються у своїх стереотипах з російськими однолітками про те, що у Київської Русі не було іншого вибору, ніж перетворитися у Московську, "п'яну, злодійську, царевбивчу, духовно хвору", яка, за словами російського філософа Ільїна, не могла не переродитись у радянську владу із "нової релігією" Леніна, що була генетичним продовженням московського православ'я.

Отже, путінські міфологи втягують Україну у свій новий імперський проект за їхньою перелицьованою за взірцем XIX століття формулою "Самодержавство–Православ'я–Народність" у новій тріаді "Люди–Духовність–Армія", в якій єдність влади і народу опосередковується фігурою солдата, що охороняє владу т.зв. керованої демократії. І один із засобів цього втягування – міф про спільну колиску трьох братніх народів і спадкоємність Московської Русі від Київської. Цей міф має бути деконструйований передусім у перегляді статусу Київської Русі в українській публічній свідомості. Бо фактом залишається те, що історичний відлік власної національної традиції в масовій свідомості починається за традицією із Запорізької Січі і козацької легенди.

Очевидно, що географічні, етнічні, духовно-культурні чинники щодо спадщини Київської Русі українською державою видаються з наукового погляду значно вагомішими, ніж ідеологеми Москви. Мало того, за духовним змістом та характером своєї історії Московська Русь, – репрезентована у своїх початках такими іменами в нинішньому національному проекті Росії, як князь Юрій Долгорукий, засновник Москви, якого ненавиділи кияни за жорстокість і деспотизм, його син – святий благовірний Російської православної церкви Андрій Боголюбський, який спалив Київ за сто років перед Батиєм у 1169 році, як святий благовірний РПЦ Олександр Невський, монгольський сатрап і лютий ворог слов'ян, – за всіма параметрами антагоністична християнському Києву. Слід зазначити, між іншим, що в путінському неоімперському проекті в ряд національних героїв внесений також і Чингізхан.

Зрозуміло, що Московська Русь не тільки не має права вважатися наступницею і спадкоємницею Києва… Вона у своєму історико-генетичному розвитку є повним запереченням, антиподом щодо духовної спадщини і культурної репутації Київської держави.

Міф про "київську спадщину", яка нібито перестрибнула з України до Московщини, був, як відомо, створений інтелектуалами-перебіжчиками з України у XVII-XVIII сторіччях. Наприклад, цій темі присвячена п'єса Феофана Прокоповича "Володимир". У XIX столітті російські історики В.Татіщев і М.Карамзін підвели під цю ідею концептуальну базу єдиної Росії, яка вже з IX століття нібито була населена росіянами, під якими розумілися усі східні слов'яни. Зведення ж усієї східнослов'янської історії до російського знаменника спричинило появу тези про Київську Русь як "історичної колиски трьох російських народів", що були за цією версією роз'єднані польсько-литовськими завойовниками. "Ідея "колиски" тягне за собою завдання обов'язково повернути "втрачену єдність". Тому різні трактування Русі актуальні сьогодні", – наголошує історик Кирило Галушко.

Деконструкція цього російського міфу потребує створення власного українського національно-культурного канону чи міфу. В його основу могла б лягти запропонована істориком Наталею Яковенко ідея дійсно споконвічного прагнення українців, яких колонізували, інтегрували у різні імперії та чужекультурні анклави, до збирання нації в одне ціле, до відновлення державності, до побудови, врешті-решт, Української Соборної Самостійної Держави, вільної, заможної, цивілізованої, шанованої у світі. Цей культурно-національний канон чи міф мав би бути структурований на іменні та подієві сукупності міфологем і відповідною лаконічною образністю чи символікою. Це мали би бути конкретні герої духовного пантеону, державно-політичної та військової сфер, узагальнені імена героїв, які би втілювали позитивні риси національної вдачі, духовно-національних цінностей, знакових для нації подій, та ситуацій, а також сюжети, спроектовані у майбутнє.

У форматі цього канону чи міфу мали би створюватись втілені в адекватних для сучасності формах з використанням живого українського стилю мовлення комп'ютерні ігри, реконструкції української історії, кіносценарії, мультиплікації, театральні постановки і вуличні перфоманси, квести, інтерактиви та будь-які інші пізнавально-розважальні жанри, спроможні активізувати і посилити процес національної ідентифікації в масовій українській самосвідомості.

Інакше, ніж з появою і новими подвигами проти московського дракона Микити Кожум'яки інерцію радянських та імперських стереотипів української історії нам не перемогти. Микито Кожум'якооо – озовись!!!

Ольга РІЗНИЧЕНКО

 ЗНАЙ НАШИХ!

КАПУСТОЮ ПО "ФЕЙСУ"

зустріли Жириновського у Києві

"Речник" Кремля В.Жириновський прибув до української столиці з відповідальною місією: сватати Україну в Митний союз. Але прес-конференція, після якої журналісти, за задумом її організаторів, мали б поширити повчальні (скажені?) філіппіки Жириновського в ЗМІ, стала черговим скандалом, який і опинився в центрі репортажів.

Спочатку гість розповідав про "нєсмєтниє багатства Росії", без якої Україна, звісно, пропаде, тож єдиний її порятунок – Митний союз. А далі перейшов до традиційного "стилю" поведінки непроханого гостя: паплюжити все, на що впаде його погляд в домі господаря. Поміж брутальностей Жириновський виливав на "помаранчевих", тобто на все українське. За що цілком заслужено одержав по фізіономії... квашеною капустою. Її жбурнула в обличчя хамовитому росіянинові активістка організації "Коаліція учасників Помаранчевої революції"! Тетяна Лиходєєва, вигукнувши: "Українофобів, шовіністів – геть з України!"

Жириновський зарепетував – на дівчину і на охорону, що не врятувала його від "капустяного" теракту, щедро пересипаючи лайку "вєлікім і могучім русскім матом".

А Тетяна стала героїнею дня. Дехто дорікає їй неетичним вчинком... А як ви думали? Якщо влада не захищає честі України, то боронитимуть її громадяни – всіма доступними їм методами.

"Як громадянка України, я не могла витримати, коли в такій непристойній формі висловлюються про мою країну, мій народ, насміхаються з Помаранчевої революції. Жириновський має стати персоною нон ґрата. Це нахабство і хамство – приїжджати в Україну таким людям. Він не має морального права не те що спілкуватися з українськими журналістами, а через них – і з народом, а взагалі не має переступати кордон нашої країни", – каже Тетяна. І з нею солідарні тисячі українців.

М.БАЗЕЛЮК

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ЧОМУ МОНОМАХ?

2013 року минає 900 років сходження на Київський великокняжий стіл князя Володимира Мономаха, онука Ярослава Мудрого. Газета "День" оголосила 2013-й Роком Володимира Мономаха. Видатний державний діяч, непереможний полководець, блискучий письменник (згадаймо його дивовижне "Поученіє"), глибокий мислитель, він залишив нащадкам непромінальну політичну і духовну спадщину, провів докорінні й успішні реформи. Роки його правління були останньою добою розквіту й державної цілісності давньоукраїнських земель – по смерті Мономаха (а потім його сина Мстислава) настали важкі часи… Тижневик "Нація і держава" приєднується до ініціативи колег.

Олександр ПАЛІЙ

Це княжіння варто було б відзначити з цілої низки причин:

1) Князь був надзвичайно успішним. Його правління і правління його сина Мстислава Великого – фактичний апогей могутності Київської держави.

2) Діяльність Мономаха пов'язана із зупиненням і розгромом східної (половецької) загрози, яка була надзвичайно серйозна для Києва наприкінці XI століття. Закріпившись на Переяславському князівстві (яке вважалося другим за значенням після Київського й останньою сходинкою на шляху до великокняжої влади), Володимир Мономах став запеклим прихильником наступальної політики щодо Дикого Степу, оскільки саме звідти на той час постійно нависала загроза для Русі. На початку XII ст. походами князів Володимира Мономаха та Святополка Ізяславича половецький наступ було зупинено, а половців розгромлено в серії переможних битв. З того часу половці вже не здійснювали самостійних походів у землі Київської Русі, а лише діючи як союзники якогось із князів.

Зокрема, у 1103 р. київське військо дійшло до Хортиці й на р. Молочній (нині Запорізька область) розбило велике половецьке військо.

1107 року стався черговий розгром половців під Лубнами. Половецьке військо розбіглося, їхні князі потрапили в полон, головний керівник половецького війська ледве утік.

На честь цих перемог у Києві було збудовано Михайлівський Золотоверхий собор, який відновлений і діє до сьогодні.

У 1109 р. військо воєводи Володимира Мономаха захопило тисячу половецьких веж, тобто пересувних возів, пройшовши через Дикий Степ до Дону.

У 1111 р. Святополк Ізяславич і Володимир Мономах, який на той час був Чернігівським князем, наголову розгромили половців на р. Дегія та на р. Сальниця (нині Харківщина), руйнуючи міста й стани половців, спаливши їхню столицю та взявши данину з іншого головного міста.

Половці зазнавали поразки за поразкою. Населення Русі нарешті одержало особисту безпеку. Фортеці русинів почали насуватися щораз далі у степ.

Під тиском київського війська половецький хан Атрак зі своїм племенем утік від Київського князя аж у Грузію, де став тестем грузинського царя Давида Будівничого. Лише після смерті Володимира Мономаха у 1125 р. Атрак повернувся на Донбас. В українському епосі цей половецький хан зображений в образі отрока, якому в полоні дали понюхати полин ("євшан-зілля"), після чого він повертається в рідний степ.

Життя Володимира Мономаха минуло в постійних битвах. Сам князь пише: "А всіх походів зробив я вісімдесят і три великих, а решти не пам'ятаю, менших. І мирів учинив я з половецькими князями без одного двадцять".

Крім того, війська Володимира Мономаха перемагають волзьких болгар (предків нинішніх казанських татар) та поляків.

3) По-суті, походи Святополка Ізяславича й Володимира Мономаха започаткували приєднання земель Південного Сходу до України. Із тривалими перервами і численними кривавими битвами це приєднання тривало ще півтисячоліття й закінчилося лише напочатку XVI ст., з виходом українських козацьких поселень до Дону.

4) Мономах написав "Послання дітям", яке й зараз може бути зразком для формування моральних чеснот. Зокрема він виступав за немислиму для

європейського та азійського Середньовіччя заборону смертної кари – "Ні правого, ні винного не вбивайте, не повелівайте вбити його; якщо [хто] буде достоїн смерті, то не погубляйте ніякої душі християнської", – писав Мономах у своєму "Повчанні дітям".

5) У своєму Статуті, прийнятому у селі Берестові під Києвом, закладені 69 статей із радикальними поступками міським і сільським низам. Так, зокрема, землевласникові не дозволялося бити закупа (тобто боржника) без вини, про побиття ж землевласниками вільних людей ("смердів" і міщан – тобто понад чотири п'ятих населення Київської держави) і не йшлося. І це в той час, як більшості країн Західної Європи йшли дебати – чи такі ж люди селяни, як решта, чи ні. Тим часом, у Росії ще до 1861 року більшість населення були рабами і їх продавали, як худобу на базарах.

6) Князь був острахом для зовнішніх ворогів, але при цьому не піднімав руки на своїх у внутрішніх усобицях, постійно поступався "заради миру", "аби не проливати крові християнської". Попри такий "внутрішній пацифізм" князь Володимир Мономах став найвпливовішим серед решти князів, а нащадки Мономаха (по старшій київській лінії його сина Мстислава) правили територією України півтисячоліття. Зокрема, князі Острозькі XVI-XVII ст. вважали себе нащадками Мономаха. Його нащадки на кілька століть успадковували владу на більшій частині території України і в багатьох навколишніх землях.

7) Під контролем Києва за часів Мономаха – ключові пункти Півдня України: Крим (Тмутарокань), Пониззя Дніпра (Олешки), Пониззя Дунаю тощо. Придушено сепаратизм. Великий Київський князь розпоряджається долею князівств, залежних від Києва, на власний розсуд. Так Мономах відібрав мінське князівство. Володимир Мономах садить своїх намісників аж по Дунаю. У 1162 р. він віддав міста по Дунаю онукові Мономаха Васильку. Мономах розбиває у двох походах плем'я в'ятичів (одних з предків сучасних росіян) та їхнього керівника Ходоту, які прагнули відокремитися від Києва.

8) Мономах був міцно інтегрований у світовий контекст. Він був сином родички (можливо, доньки) візантійського імператора Костянтина IX Мономаха, був одружений на Гіті Гарольдівні, доньці останнього англо-саксонського короля Англії Гарольда II та мав з нею синів, що заклали початок Київській князівській династії. Натомість Юрій Довгорукий, який заснував суздальську гілку, був сином іншої дружини Володимира Мономаха (Євфимії), походження якої невідоме.

9) Мономах віддає свою онуку Добродію заміж за візантійського імператора Олексія І Комнина, підвищуючи й так високий престиж Київської держави. Родинні зв'язки Мономаха з візантійським імператорським домом Романа IV Діогена втягнули його в конфлікт з іншим імператором Візантії Олексієм І Комниним. Зять Мономаха Леон Діогенович за допомогою Києва відвоював собі Придунав'я. Проте в місті Доростолі його підступно вбили прибічники імператора. Довідавшись про смерть зятя, Мономах спорядив на Дунай військову експедицію на чолі з воєводою Іваном Войтишичем.

10) Володимир Мономах уперше в історії України спорудив міст через Дніпро.

11) У Мономаха була сестра Янка, яка заклала монастир, заснувала жіночу школу тощо. Цікава тема з погляду жінки в історії, тим більше, що Янчин монастир досі археологи не знайшли, він десь був у районі неподалік від нинішнього МЗС.

12) Родинні зв'язки Володимира Мономаха з візантійськими імператорами зумовили особливу зацікавленість до особи Київського князя у молодої Московської держави, яка намагалася будь-якими засобами здобути міжнародний престиж. Через чотири століття Московія, яка претендувала на спадок Візантії, спробувала привласнити славу князя, матір якого була родичкою імператора "Другого Риму" Костянтина IX Мономаха. У XVI ст. в Московській державі за шапку Візантійського імператора Мономаха і Київського князя Володимира Мономаха було видано фальсифікат – шапку-монголку середньоазійської роботи XIV століття часів хана Узбека. Ця шапка, яка досі зберігається в Кремлі, нібито мала надавати Москові право претендувати на спадок і землі Русі, оскільки інших вагомих підстав для таких претензій московські царі винайти не могли. Ця історія, як мало що інше, робить кумедними й анекдотичними претензії Москви на спадок великокняжого Києва.

13) У Києві після нього правив найстарший син Мономаха (Мстислав Великий) та його нащадки, а наймолодший його син – Юрій Довгорукий був відправлений у Суздаль. Це чітко вказує про роль Суздалі у тодішній феодальній ієрархії.

14) Як і в решти князів з іменем Володимир, ім'я Мономаха у всіх без винятку літописах фігурує за українськими фонетичними нормами – "Володымер.

«Усього ж паче — убогих не забувайте, але, наскільки є змога, по силі годуйте і подавайте сироті, і за вдовицю вступітесь самі, а не давайте сильним погубити людину. На війну вийшовши, не лінуйтеся, не покладайтеся на воєвод. Ні питтю, ні їді не потурайте, ні спанню. І сторожів самі наряджайте, і [на] ніч лише з усіх сторін розставивши довкола [себе] воїв, ляжте, а рано встаньте. А оружжя не знімайте із себе вборзі, не розглядівши [все] через лінощі, бо знагла людина погибає. Жону свою любіте, але не дайте жінкам над собою власті. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа погибає і тіло. Якщо забуваєте се все, то часто перечитуйте: і мені буде без сорому, і вам буде добре… А се я в Чернігові робив: коней диких своїми руками зв'язав у пущах десять і двадцять, живих коней, а крім того ще, по ріці Росі їздячи, ловив я своїми руками тих же коней диких. Два тури на рогах підкидали мене з конем, олень мене один бив і два лосі — один ногами топтав, а другий рогами бив. Вепр мені на бедрі меча одірвав, ведмідь мені біля коліна пітник укусив, лютий звір скочив до мене на бедра і коня зо мною кинув [на землю], та Бог мене уцілілим зберіг. І з коня багато я падав, голову собі розбив двічі, і руки й ноги свої покалічив, у юності своїй покалічив, не бережучи живоття свойого, ні щадячи голови своєї… А куди ви ходите в путь за даниною по своїх землях, — не дайте отрокам шкоди діяти ні своїм, ні чужим, ні в селах, ні в хлібах, а не то клясти вас начнуть. А куди підете і де станете, — напоїте, нагодуйте краще стороннього; а ще більше вшануйте гостя, звідки він до вас не прийде, — чи простий, чи знатний, чи посол, — якщо не можете дарунком, то їжею і питвом. Вони бо, мимоходячи, прославлять чоловіка по всіх землях — або добрим, або лихим… Смерті бо, діти, не боячись ні раті, ні од звіра, діло мужнє робіте, як вам Бог дасть. Бо коли я од війни, і од звіра, і од води, і з коня падаючи, не помер, то ніхто й із вас не зможе покалічитись і вбитись, допоки не буде се Богом звелено. А якщо од Бога буде смерть, то ні отець, ні мати, ні брати не зможуть одняти, бо хоча добре се — берегтися, та Боже оберігання ліпше єсть од людського… Град свій (Київ) сохрани, Діво-мати чистая, який під [покровом] твоїм незмінно царствує! Хай тобою він укріпляється і на тебе надіється, перемагає в усіх бранях, повергає супротивників і заставляє [їх] покоритися».

Володимир Мономах, «Послання дітям», початок XII ст.

"День", ч. 239–240

КУЛЬТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ ЗА ЧАСІВ ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ КИЇВСЬКОГО

Петро КРАЛЮК

Часи правління Володимира Мономаха сприймаємо як період державної могутності Київської Русі. І це справді так. Але при цьому часто випадає з поля зору той факт, що це також часи культурного піднесення. Мономах, створивши міцну державу, забезпечив її культурний розвиток.

Саме на Мономахові часи припадає діяльність Нестора-літописця, якому приписують укладення "Повісті минулих літ".

"Повість" писали протягом тривалого часу – майже ста років. І, звісно, писали різні люди. Цей твір став текстом, універсальним за своїм характером. Це не лише систематизація української історії від найдавніших часів до початку XII ст., а й антологія епічних сказань чи уривків із них, водночас це один із перших давньоруських філософських творів, оскільки в ньому подано чимало роздумів про світ і життя, витриманих у дусі християнського вировчення.

Крім світського літописання, Нестор займався релігійним літописанням, точніше, написанням житій святих. Йому приписують авторство низки агіографічних творів, вважать одним із творців Києво-Печерського патерика. Саме в патерику є згадка про Нестора як літописця.

Одним із Несторових творів є "Житіє Бориса і Гліба". Це перший створений у Київській Русі агіографічний твір, який відповідав класичним візантійським зразкам. Починається він із короткого викладу історії людства із часів створення світу аж до початку хрещення Русі. Автор намагався вписати історію русів у контекст світової історії. Щось подібне бачимо і в "Повісті минулих літ". В інтерпретації Нестора завдяки хрещенню русичі опинилися в колі історичних народів, стали суб'єктом історії.

У "Житії..." християнські цінності протиставляються язичницьким. У цьому плані показовим є вибір теми. Язичник-русич не міг сприймати смерть убитих Бориса та Гліба як героїчну дію. Мученицька смерть (а не героїчна на полі бою) – це суто християнська цінність, оспівування якої стало викликом язичницькому світові.

Ще одним твором, у якому моменти протиставлення християнських цінностей язичницьким відігравали не останню роль, було Несторове "Житіє Феодосія Печерського". У ньому відображено на особистісному рівні конфлікт між давньоруським суспільством, яке формально було християнським, але за своєю суттю залишалося язичницьким, і світом християнським, найвищим уособленням якого було чернецтво. Руський, багато в чому ще язичницький світ представляє в "Житії..." мати Феодосія. Вона вважає, що її син повинен бути схожим на інших дітей, для яких на першому місці стоять звичайні земні цінності. Потяг Феодосія до християнського благочестя, особливо аскетизму, викликає в неї нерозуміння й обурення. Вона напучує сина, намагаючись відвернути від аскетичного життя, навіть вдається до сили.

Щодо "Повісті минулих літ", то в ній осмислюється місце й роль Русі в контексті світової історії. Історію ж подано як лінійний процес, започаткований творенням світу. Таке розуміння відповідало християнській традиції і, схоже, суперечило язичницьким поглядам, які виходили із циклічних моделей розвитку. У "Повісті..." не просто фіксуються події, а є намагання давати оцінку. Для літопису важливим було релігійно-етичне осмислення в дусі християнства історичних реалій. Така етизація пронизує весь твір. Наприклад, часто лунає думка, що гріхи людей є причиною різноманітних нещасть.

Інший характер має Києво-Печерський патерик, остаточно укладений у XIII ст., але початки написання якого припадають на часи Мономаха. Цей твір теж можна розглядати як літопис, але специфічний, де викладається історія Києво-Печерського монастиря. У ньому увагу звернуто на конкретні персоналії, окремих ченців-подвижників. Взірцем для Києво-Печерського патерика був компендіум житій святих під назвою "Луг духовний" (більш знаний на Русі як Синайський патерик). Цей твір, укладений у VII ст. єрусалимським монахом Іоанном Мосхом, був доволі популярним у Візантії.

Можна говорити про значний вплив патерика на українську середньовічну й ранньомодерну культуру. "Понад двісті списків його, що збереглися до наших днів, численні редакції, які датуються XIV, XV і XVII ст., дають підставу твердити, – справедливо вказував Вілен Горський, – що цей твір майже протягом півтисячоліття становив чи не найпопулярніший і найбільш шанований предмет читання найширших верств української спільності". Також із появою друкарства патерик неодноразово перевидавали. І до кінця XVIII ст. чи навіть початку XIX ст. він залишався важливою лектурою освічених українців.

Києво-Печерський патерик мав помітний вплив на українську свідомість. Цікаві паралелі простежуються між патериком та творами Гоголя. Наприклад, розповідь у патерику про священика Тита та диякона Евагрія, які ворогували між собою, нагадує Гоголівську "Повість про те, як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем".

У Мономахові часи в Київській Русі з'являються мислителі, що у своїх творах звертаються до філософської проблематики. Серед них варто назвати київського митрополита Никифора (?–1121). Він був греком і, зважаючи на все, непогано знав давньогрецьку, а також візантійську філософію. Зберігся його лист до Володимира Мономаха, в якому розглядаються проблеми психологічного й філософського характеру. Ця пам'ятка – не просто приватний лист однієї особи до другої, а послання глави церкви до державного зверхника. Тому лист мав статус напівофіційного документа. Цей твір трапляється в багатьох списках, а в XVI ст. його внесли у Великі четьї мінеї. Можна говорити про популярність цього листа, як і про ознайомлення з ним великої кількості книжників.

Лист Никифора написаний у вигляді повчального напучення, приуроченого до великого посту. У той час такі звернення священнослужителів до пастви були поширеною практикою. Свої розмірковування про користь посту як "основу доброчинства" Никифор намагається переконливо подати, розглядаючи складне людське єство, в якому розумне начало бореться із нестриманістю почуттів.

Автор листа демонструє прихильність до аскетизму, який в умовах того часу відігравав конструктивну роль. Річ не лише в тому, що тодішня людина, не маючи великих технологічних можливостей, мусила задовольнятися найнеобхіднішим. Християнський аскетизм сприяв творенню такого типу особи, яка обмежувала пристрасті й намагалася розумно керувати власною поведінкою.

Ведучи мову про душу, Никифор інтерпретує це питання в дусі християнського неоплатонізму, розглядаючи її як безсмертну й створену Богом. Душа, відповідно до трактування цього мислителя, складається з трьох частин – розуму, почуттів і волі. Найголовнішим є розум. Саме він відрізняє людину від тва-

Повість минулих літ у Радзивіллівському літописі

рин. Тобто звернення до розуму, розумна поведінка стає для автора важливою цінністю й чеснотою.

Знаряддям розуму в пізнанні світу є почуття, яких Никифор нараховує п'ять. Головним серед них є зір. Він важливіший, ніж слух. Це Никифор аргументує так: те, що ми бачимо, є істинним, а те, що чуємо, може виявитися обманом. Отже, знання, сприйняте слухом, потребує прискіпливої перевірки. Річ не тільки в обмеженості слухового сприйняття, а й у тому, що суб'єкт, не маючи можливості все побачити, змушений користуватися відомостями, отриманими від інших людей. І якщо людина не обманюватиме себе, то інші люди, керуючись різними резонами, можуть ввести її в оману.

Лист Никифора до Володимира Мономаха засвідчує, що цей князь мав можливість ознайомитися з набутками візантійської культури. Мономахові, як відомо, приписують твір "Повчання" – настанову своїм синам-княжичам. Він складається з трьох самостійних частин: власне "Повчання", "Літопису" життя князя ("Автобіографії") та листа ("грамотиці") постійному політичному суперникові Мономаха – князеві Олегу Святославичу. Усі складники "Повчання" пов'язує єдине ідейне спрямування.

"Повчання" – це педагогічний та автобіографічний твір із помітними політологічними аспектами. У ньому автор також торкається смисложиттєвих питань. Мономах обґрунтовує ідеал християнського властителя – князя, що гармонійно поєднує в собі державного мужа, охоронця своєї землі й адепта християнської віри.

"Є всі підстави стверджувати, що саме в Мономахові часи було закладено міцні підвалини руської, власне, давньоукраїнської культури, які давали знати про себе протягом багатьох віків. Тому на Мономаха варто подивитися не лише як на державного, а й як на культурного діяча".

Виходячи із принципів християнського світорозуміння, князь закликає по-доброму ставитися до ближніх, прощати грішникам: "Усього ж паче – убогих не забувайте, але, наскільки є змога, по силі годуйте і подавайте сироті, і за вдовицю вступітесь самі, а не давайте сильним погубити людину. Ні правого, ні винного не вбивайте [і] не повелівайте вбити його; якщо [хто] буде достоєн [навіть] смерті, то не погубляйте ніякої душі християнської... Недужого одвідайте, за мерцем ідіте, тому що всі ми смертні єсмо. І чоловіка не миніть, не привітавши, добре слово йому подайте". Як бачимо, Мономах був прихильником гуманного ставлення до ближнього й навіть виступав проти смертної кари. Лише в XX ст. європейські народи прийшли до цього розуміння, яке в ті далекі часи пропонував київський князь.

Важливим моментом етичних настанов "Повчання" є принцип "милостині", згідно з яким суспільні відносини гармонізуються з допомогою добровільного роздавання "зайвого" багатства убогим людям. Ця ідея фігурувала в перекладній візантійській літературі, зокрема в Ізборнику Святослава 1076 р.

У контексті християнських настанов Мономах акцентує на необхідності дотримання клятв, домовленостей: "А якщо ви будете хреста цілувати братам чи [іншому] кому, то [робіть се], лише вивіривши серце своє, що на нім, [цілуванні], ви можете устояти,– тоді цілуйте. А цілувавши, додержуйте [клятви], щоб, переступивши [її], не погубити душі своєї". Зосередження уваги на цьому моменті зумовлювалося тодішніми руськими реаліями. Не раз і не два князі порушували укладені домовленості. Проте серед кращих представників визрівала ідея створення такого порядку, при якому б ці домовленості дотримувалися. До прихильників такої ідеї, яка стала предтечею концепту правової держави, і належав Мономах. Один із його нащадків, князь володимирський та галицький Роман Мстиславович, навіть намагався укласти широкомасштабний договір між руськими князями, який би регулював політичні відносини між ними.

Мономах закликає з повагою ставитися до ближніх: "Старих шануй, як отця, а молодих – як братів". Наголошує на потребі шанобливого ставлення до духовних осіб, "щоб дістати через їх молитву [милість] од Бога". Як християнин він розуміє тимчасовість, тлінність свого життя: "Смертні ми єсмо, нині – живі, а завтра – у гробі. Се все, що ти нам, [Боже], дав єси, – не наше, а твоє, [його] нам поручив ти єси на не багато днів". Звідси заклик смирити гординю.

Проте такий "християнський песимізм" не заважає Мономахові бути активним, про що свідчить написана ним автобіографія. Він дотримується думки, що не треба даремно витрачати час, а ще потрібно відповідально ставитися до своїх обов'язків: "У домі своїм не лінуйтеся, а за всім дивіться. Не покладайтесь на тивуна, ні на отрока, щоби не посміялися ті, які приходять до вас, ні з дому вашого, ні з обіду вашого. На війну вийшовши, не лінуйтеся, не покладайтеся на воєвод. Ні питтю, ні їді не потурайте, ні спанню. І сторожів самі наряджайте, і [на] нічлише з усіх сторін розставивши довкола [себе] воїв, ляжте, а рано встаньте. А оружжя не знімайте із себе в борзі, не розглядівши [все] через лінощі, бо знагла людина погибає".

Створюваний Мономахом образ ідеального правителя випливав із реалій тогочасного життя Київської Русі. Такий правитель – передусім воїн, що перебуває в ратних трудах. Праця для князя – благо. Він постійно повинен себе вдосконалювати. Водночас князь, якщо хоче досягти успіху, має усе тримати під своїм контролем. Важливим моментом у житті ідеального правителя є його християнська віра. Наприклад, Мономах закликає своїх нащадків постійно звертатися до Бога, молитися.

Настанови цього князя-мудреця не пропали даремно. Один із його нащадків, волинський князь Володимир Василькович, був не лише мудрим і гуманним правителем, а й прославився, як і його предок, своєю книжністю. Володимира Васильковича Галицько-Волинський літопис навіть іменував філософом.

Є всі підстави стверджувати, що саме в Мономахові часи було закладено міцні підвалини руської, власне, давньоукраїнської культури, які давали знати про себе протягом багатьох віків. Тому на Мономаха варто подивитися не лише як на державного, а й як на культурного діяча.

"День", ч. 8–9

НЕЗАБУТНІ

ОЛЕНЧАКИ

Політв'язень Михайло ОЛЕНЧАК

Василь ШПІЦЕР

До сторіччя від народження Крайового провідника ОУН на Західно-Українських землях Володимира Тимчія-"Лопатинського" в його рідному селі Грабовець Стрийський у 1991 році було відкрито пам'ятник, на якому зображені також полеглі у бою з енкаведистами його друзі Теодор Оленьчак-"Васильків", Микита Опришко-"Медвідь" та Зеновія Левицька-"Зена". До речі, на цю подію з вдячністю відгукнулася молодша сестра Зені Левицької, яка тепер мешкає в Канаді.

Якщо про Володимира Тимчія і його двоюрідного брата Микиту Опришка та про Зену Левицьку знаємо достатньо багато, то про Теодора Оленьчака, на жаль, інформації практично не було. Відомо тільки, що він народився 1905 року у с. Почапи Золочівського району Львівської області. Активіст "Сокола", організатор "Просвіти" в Устриках Долішніх, член повітового проводу ОУН Золочівщини, згодом повітовий провідник. Політв'язень польських тюрем (1933, 1939) і концтабору у Березі Картузькій (липень-грудень 1934).

І ось у коломийській газеті "Вільний голос" за 11 січня 2013 року з'явилася стаття "Слово про друга", у якій подано життєпис Михайла Оленчака – рідного небожа Теодора Оленьчака-"Васильківа". Шкода, що Михайло Оленчак, мабуть, не знав ні про книжку Василя Шпіцера і Володимира Мороза "Крайовий Провідник Володимир Тимчій-"Лопатинський", у якій описано загибель Теодора "Васильківа", ні про відкриття пам'ятника.

Пропоную читачам ознайомитися зі статтею і дізнатися трохи більше про славну українську родину Оленчаків:

СЛОВО ПРО ДРУГА

Відійшов у вічність колишній політв'язень Михайло Оленчак. Помер передчасно і несподівано, бо ще на Покрову, в драмтеатрі одержав від влади міста і району пам'ятну ювілейну медаль до 70-річчя УПА і нагородну грамоту.

Михайло Оленчак народився 21 листопада 1930 року в селі Почапи Золочівського району на Львівщині у свідомій українській родині. Батько Михайла Василь воював за державну незалежність України в рядах Української Галицької Армії. Молодший брат батька Теодор Оленчак-"Васильків", крайовий референт зв'язку, загинув напровесні 1940 року разом з крайовим провідником ОУН Володимиром Тимчієм-Лопатинським при переході кордону – це про них складено пісню "Як Лопатинський з-за кордону у рідний край, у Львів вертавсь...".

Під час німецької окупації, навчаючись у школі, вступив у молодіжну організацію "Юнак", власне, однією з ОУН. Після повернення большевицьких окупантів виконував доручення підпілля ОУН, був учасником одного з боїв, підносячи повстанцям набої.

8 квітня 1950 року усіх мешканців села Почапи виселили в Сибір, між ними маму Михайла і молодшого брата, а 15 юнаків і юначок заарештували органи МДБ і 19 серпня 1950 р. військовий трибунал засудив їх до 25 років ув'язнення в таборах. У січні 1951 р. етап засуджених вирушив зі Львова до Воркути, де довелося працювати на вугільних шахтах. У 1956 році за постановою комісії Президії Верховної Ради СРСР термін покарання Михайлові скоротили до 15 літ, а 2 серпня 1956 р. звільнили із зняттям судимості, але відправили на спецпоселення в Томську область до мами і брата. В 1958 році повернувся з хворою мамою в село Білий Камінь Золочівського району в її рідну хату, там її й поховав. У 1960 році одружився в Коломиї з Орестою Симотюк, працював перукарем у військовій частині, потім на вокзалі. У 1961 році народився син Мирослав.

1 жовтня 1963 р. знову був заарештований і 9 січня 1964 р. засуджений за антирадянську агітацію і пропаганду до 6 років ув'язнення і 3 років заслання.

Покарання відбував у мордовських таборах, потім заслання в райцентрі Большой Улуй, за 46 кілометрів від Ачинська в Красноярському краю. У червні 1972 р. повернувся до Коломиї, до дружини і сина. До 1991 року працював перукарем.

Пам'ятник Крайовому Провідникові ОУН на ЗУЗ Володимирові Тимчію-Лопатинському та його соратникам

У червні цього року поховав дружину. До останніх днів Михайло Оленчак був дільним членом Коломийської організації Товариства політв'язнів і репресованих, в якому працював членом Ради, а також станиці Братства ОУН-УПА.

Михайло Оленчак був дуже доброю і порядною людиною, друзі його запам'ятають і не раз згадають.

Колишній політв'язень
Ігор КІЧАК із друзями.
Газета "ВІЛЬНИЙ ГОЛОС", м. Коломия

НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Диву даєшся…	Не надивуєшся (дивина та й годі)…
Головокружіння…	Запаморочення голови…
Згортання крові…	Зсідання крові…
Глибокий поклін…	Низький уклін…
Жовчокамінна недуга…	Жовчнокам'яна недуга…
Трапилося наступне…	Трапилося ось що…
Надіслано накладною платою…	Надіслано післяплатою …
Захворіти кіром...	Захворіти на кір...
Запис здійснено на підставі документів…	Запис зроблено на підставі документів…
Приковувати до себе загальну увагу…	Привертати (притягувати) до себе загальну увагу…
Лихий норов…	Крутий норов…
Подорожуючий…	Подорожній…
Вести роз'яснюючу роботу…	Вести роз'яснювальну роботу…
Запахло смаженим…	Запахло смаленим…
Дякуючи історикам…	Завдяки історикам…
Для всіх інших…	Для решти…
Пропав без вісті…	Пропав безвісти…
На всі чотири сторони…	Під чотири вітри…
На майбутнє запам'ятай…	Надалі запам'ятай…
Він не на жарт злякався…	Він неабияк злякався…

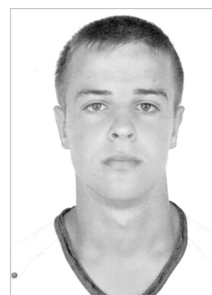
Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання"**, **"Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів"**, **"Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 050-385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

ДІТИ – НАШЕ МАЙБУТНЄ

Богдан ГАЛЬЧИК

Наша школа І-ІІІ ступеня № 3 у місті Щолкіне Ленінського району, АР Крим, вже 9 років тимчасово перебуває в "полоні" російськомовної школи №1 Щолкіного. Розміщена вона на другому поверсі, а на першому і третьому – російськомовна школа. Всі наші зусилля перевести школу № 3 в окреме крило школи №1 успіхів не мають. Якби це була російськомовна школа – кошти було б знайдено на капітальний ремонт, і діти навчалися б в належних умовах, мали би свої всі класи на рідній мові. Але незважаючи на такі умови, наш педагогічний колектив кожен рік випускає у світ достойних українців: в 2011 році із 16 випускників 13 вступили до ВНЗ на бюджетну форму навчання. У минулому році було 10 випускників, один з них – гордість школи №3 Богдан Гальчик, про якого й хочемо розповісти.

Кажуть, ім'я, дане при народженні, закладає основи майбутньої долі. Чи думала його мама про це, коли дарувала своєму синові таке славетне для України ім'я – Богдан? Адже багато років наш учень є призером ІІ та ІІІ етапів Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури, олімпіади імені Петра Яцика, учасник ІІ етапу олімпіади з краєзнавства та економіки. Він посів третє місце в республіці (ІІІ етап) за захист робіт Малої академії наук України в секції соціологія, за що отримав стипендію Верховної Ради Автономної Республіки Крим та став дійсним членом МАН. Богдан також є переможцем ІІ етапу МАН в секції географія та пише наукову роботу для подальшої участі у третьому етапі на тему "Географія злочинності".

Але попри те, що він людина інтелектуальна та дуже зайнята, про що свідчать його успіхи, наш Богдан – це лідер у всіх шкільних заходах, бо і головний Дід Мороз нашого закладу, і незамінний діджей, і прекрасний ведучий всіх урочистих подій, і постійний помічник учителів у комп'ютерній справі, і організатор спортивно-масових заходів – це все він.

Маємо таких дітей в нашій державі, які навчаються в дуже важких умовах і отримують в україномовній школі глибші знання, аніж в російськомовних, де все для них є. Ми, батьківський комітет і вчителі україномовної школи І-ІІІ ступенів № 3 у місті Щолкіне Ленінського району, АР Крим, звертаємося до бізнесменів України: якщо держава не бажає, щоб українські діти навчалися рідною мовою, а навчалися окупаційною російською мовою і поповнювали лави п'ятої колони, то, може, хоч українські бізнесмени допоможуть відремонтувати вільне крило школи № 1, і тоді наші вчителі й учні запанували б у своїй державі.

Від батьківського комітету
Григорій ЯЛОВОЙ,
голова Щолкінської МО КУНу, а/с 229,
м.Щолкіне, АР Крим

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9